

Конєва Ірина
к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Аграрний сектор займає важливе місце в економіці України. Від його розвитку залежить ефективне функціонування в цілому всієї національної економіки. Для забезпечення ефективного розвитку сільського господарства вирішальну роль відіграє державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників. Формування системи державної підтримки та підтримки органів державної й регіональної влади, сільських громад має враховувати особливості соціального механізму розвитку економіки, оскільки він тим чи іншим чином впливає на механізм підтримки.

Державна підтримка сільського господарства – це сукупність державних стратегічних заходів фінансового, управлінського, економічного, організаційного, правового характеру, спрямованих на вирішення пріоритетних завдань розвитку аграрного сектору економіки, а саме, покращення фінансового стану сільськогосподарських товаровиробників, забезпечення їх прибутковості, зменшення рівня безробітності на селі, розвиток сільських територій тощо.

Визначаючи розвиток аграрного сектору та зміцнення присутності України на світовому ринку аграрної продукції як одну з підойм забезпечення стійкості та динамічності економічного розвитку країни, слід враховувати особливості конкурентної ситуації на цьому ринку. Зокрема, вона характеризується наявністю активної державної підтримки сільськогосподарського виробництва провідними країнами світу.

Порівнюючи обсяг державної підтримки в Україні з іншими країнами, можна стверджувати про високий показник надання державної підтримки (субсидій) сільському господарству у європейських країнах, що відповідно і

формує вищий рівень конкурентоспроможності європейської аграрної продукції, порівняно з вітчизняною.

У Європейському Союзі державна підтримка сільськогосподарського виробництва здійснюється у межах Спільної аграрної політики (САП (CAP – Common Agricultural Policy)), яка спрямовується насамперед на розвиток села

В країнах ЄС діє єдина сільськогосподарська політика, загальний обсяг підтримки аграрного сектора в країнах Європейського Союзу в 2013-2014 роках склав майже 60 млрд євро щорічно, а це близько 525 євро/га або 20% від валової продукції сільського господарства. Залежно від країни державна підтримка галузі коливається, зокрема, у Нідерландах та Бельгії – близько 500 євро/га, Польщі - 345 євро/га, в той час як в Україні даний показник балансує в межах 10-20 євро/га (з урахуванням коштів, що залишались в рамках дії спеціального режиму з ПДВ) [1].

Так, у США відповідно до Закону «Щодо продовольства, охорони природних ресурсів та енергетики» від 18.06.2008 р. державна підтримка спрямовується на розвиток товарного виробництва та підвищення рівня доходів фермерів і включає прямі виплати і цільові ціни. Передбачено субсидії при виробництві пшениці, кукурудзи, ячменю, вівсу, рису, бавовни, горошку, чечевиці, нуту [2].

До основних заходів державної підтримки сільського господарства Японії належать встановлення гарантованих закупівельних цін і державних закупівель сільськогосподарської продукції, підтримка сільськогосподарської науки та сільськогосподарського машинобудування[3].

Сільськогосподарське виробництво Канади отримує державну підтримку шляхом фінансування окремих галузей сільського господарства і фермерських господарств через: надбавки до ринкових цін для забезпечення дохідності виробленої продукції; надбавки до обсягів виробничих витрат у формі кредитної підтримки; виплати відсотків за кредитами; гарантії за кредитами; податкові пільги щодо підтримки дохідності сільськогосподарського виробництва[4].

В Україні слід скористатися позитивним досвідом країн світу щодо здійснення державної підтримки сільськогосподарського виробництва і вжити заходів, які б сприяли забезпеченню населення країни якісними і доступними продуктами харчування, створенню нових робочих місць на селі, збільшенню надходжень від експорту продукції, забезпеченню сільськогосподарського виробництва висококваліфікованими працівниками.

Література

1. Регламент Ради (ЄС) від 20 вересня 2005 р. №1698/2005 щодо підтримки розвитку села з боку Європейського фонду розвитку села (ЄСФРС). Міністерство юстиції України. / Пер. офіційний. – С. 15.
2. Public Law 110 - 234 - Food, Conservation, and Energy Act of 2008 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-110publ234/content-detail.html>
3. Бадуев Б.В. Продовольственная безопасность Японии. – М., 2007, // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ifes-ras.ru/attaches/baduev-avtoreferat.pdf>
4. Басюркіна Н.Й. Аналіз моделей продовольчої безпеки країни /Н.Й.Басюркіна//Інноваційна економіка. – 2012. – № 2 (28). – с. 281-284.